

Eksamen

31.05.2023

SAM3061 Samfunnsøkonomi 2

Se eksamenstips på baksiden!

Nynorsk

Eksamensinformasjon

Eksamenstid	<p>Eksamen varer i 5 timar.</p> <p>Del 1 skal leverast etter 2 timar. Del 2 skal leverast seinast etter 5 timar</p>
Hjelpemiddel	<p>Del 1: Skrivesaker og linjal. På del 1 er det ikkje tillate å bruke datamaskin. Det er heller ikkje tillate å ta med notatar frå førebuingdagen på del 1.</p> <p>Del 2: Alle hjelpemiddel er tillatne, bortsett frå ope internett og andre verktøy som kan brukast til kommunikasjon.</p> <p>Når du bruker nettbaserte hjelpemiddel under eksamen, har du ikkje lov til å kommunisere med andre. Samskriving, chat og andre måtar å utveksle informasjon med andre på er ikkje tillatne. Du kan ikkje bruke automatisk tekstgenerator som chatbot eller tilsvarande teknologi.</p>
Bruk av kjelder	<p>Når du bruker kjelder i svaret ditt, skal du alltid føre dei opp på ein slik måte at lesaren kan finne fram til dei.</p> <p>Du skal føre opp forfattar og fullstendig tittel på både lærebøker og annan litteratur. Dersom du bruker utskrifter eller sitat frå internett, skal du føre opp nøyaktig nettadresse og nedlastingsdato. Dersom du bruker eige tidlegare arbeid, må du føre opp dette òg, utan å skrive namnet ditt.</p> <p>Svaret ditt blir kontrollert for plagiat. Dersom du ikkje har ført opp kjelder du har brukt, kan det påverke vurderinga av svaret.</p>
Vedlegg	<p>Vedlegg på eksamensdagen:</p> <p>Utdrag frå artikkelen «Sjeføkonom: Ikke dramatisk hvis det blir resesjon i Norge i år», av Snorre Schjønberg, NTB, i E24, 02.01.2023 https://e24.no/norsk-oekonomi/i/RG62A8/sjefoekonom-ikke-dramatisk-hvis-det-blir-resesjon-i-norge-i-aar</p>
Informasjon om vurderinga	<p>Sjå eksamensrettleiinga med kjenneteikn på måloppnåing til sentralt gitt skriftleg eksamen. Eksamensrettleiinga finn du på nettsidene til Utdanningsdirektoratet.</p>

Del 1, utan hjelpemiddel

Oppgåve 1

Ifølgje vedlegg 2 frå førebuingsdelen seier sentralbanksjef Ida Wolden Bache: «Hadde vi bare stirret enøyd på inflasjonen, så hadde vi satt renten opp mer, og vi hadde gjort det raskere».

- Bruk teori og grafiske modellar og gjer greie for moglege verknader ei høgare rente kan ha på inflasjonen (prisveksten) og sysselsetjinga.

Del 2, med hjelpemiddel

Oppgåve 2

Økonomisk vekst er vekst i produksjonen av varer og tenester i eit samfunn. Den økonomiske veksten blir målt som vekst i brutto nasjonalprodukt (BNP), målt i faste prisar. Ifølgje vedlegget på eksamensdagen, «Sjeføkonom: Ikke dramatisk hvis det blir resesjon i Norge i år», kan det hende det blir resesjon i Noreg i år. Dette meiner sjefsøkonom i DNB Kjersti Haugland ikkje vil vere så dramatisk.

- Ta utgangspunkt i dagens økonomiske situasjon og drøft kva verkemiddel myndigheitene kan bruke for å bidra til økonomisk vekst på kort og lengre sikt.

Bokmål

Eksamensinformasjon	
Eksamenstid	<p>Eksamen varer i 5 timer.</p> <p>Del 1 skal leveres etter 2 timer.</p> <p>Del 2 skal leveres senest etter 5 timer.</p>
Hjelpemidler	<p>Del 1: Skrivesaker og linjal. På del 1 er det ikke tillatt å bruke datamaskin. Det er heller ikke tillatt å ta med notater fra forberedelsesdagen på del 1.</p> <p>Del 2: Alle hjelpemidler er tillatt, bortsett fra åpent internett og andre verktøy som kan brukes til kommunikasjon.</p> <p>Når du bruker nettbaserte hjelpemiddel under eksamen, har du ikke lov til å kommunisere med andre. Samskriving, chat og andre måter å utveksle informasjon med andre på er ikke tillatt. Du kan ikke bruke automatisk tekstgenerator som chatbot eller tilsvarende teknologi.</p>
Bruk av kilder	<p>Når du bruker kilder i besvarelsen din, skal du alltid oppgi dem på en slik måte at leseren kan finne fram til dem.</p> <p>Du skal oppgi forfatter og fullstendig tittel på både lærebøker og annen litteratur. Hvis du bruker utskrifter eller sitater fra internett, skal du oppgi nøyaktig nettside og nedlastingsdato. Hvis du bruker eget tidligere arbeid, må du også oppgi dette, uten å skrive navnet ditt.</p> <p>Svaret ditt blir kontrollert for plagiat. Hvis du ikke har oppgitt kilder du har brukt, kan det påvirke vurderingen av besvarelsen.</p>
Vedlegg	<p>Vedlegg på eksamensdagen:</p> <p>Utdrag fra artikkelen «Sjeføkonom: Ikke dramatisk hvis det blir resesjon i Norge i år», av Snorre Schjønberg, NTB, i E24, 02.01.2023 https://e24.no/norsk-oekonomi/i/RG62A8/sjefoekonom-ikke-dramatisk-hvis-det-blir-resesjon-i-norge-i-aar</p>
Informasjon om vurderingen	<p>Se eksamensveiledningen med kjennetegn på måloppnåelse til sentralt gitt skriftlig eksamen. Eksamensveiledningen finner du på Utdanningsdirektoratets nettsider.</p>

Del 1, uten hjelpemidler

Oppgave 1

Ifølge vedlegg 2 fra forberedelsesdelen sier sentralbanksjef Ida Wolden Bache: «Hadde vi bare stirret enøyd på inflasjonen, så hadde vi satt renten opp mer, og vi hadde gjort det raskere».

- Bruk teori og grafiske modeller og gjør rede for mulige virkninger en høyere rente kan ha på inflasjonen (prisveksten) og sysselsettingen.

Del 2, med hjelpemidler

Oppgave 2

Økonomisk vekst er vekst i produksjonen av varer og tjenester i et samfunn. Den økonomiske veksten måles som vekst i brutto nasjonalprodukt (BNP), målt i faste priser. Ifølge vedlegget på eksamensdagen, «Sjeføkonom: Ikke dramatisk hvis det blir resesjon i Norge i år», kan det hende det blir resesjon i Norge i år. Dette mener sjefsøkonom i DNB Kjersti Haugland ikke vil være så dramatisk.

- Ta utgangspunkt i dagens økonomiske situasjon og drøft hvilke virkemidler myndighetene kan bruke for å bidra til økonomisk vekst på kort og lengre sikt.

Sjeføkonom: Ikke dramatisk hvis det blir resesjon i Norge i år

Av Snorre Schjønberg. Publisert: 2.januar 2023.

Det kan hende det blir resesjon i Norge i år, men det skjer i tilfelle etter stor vekst og vil ikke være så dramatisk, mener ekspert.

Sjeføkonom Kjersti Haugland i DNB sier det ikke er dramatisk hvis det blir resesjon i Norge i 2023. Foto: Berit Roald / NTB.

Det internasjonale pengefondet (IMF) advarte første nyttårsdag mot resesjon i halve EU og en tredel av verdensøkonomien. Resesjon er negativ økonomisk vekst i minst et halvt år.

DNB har ikke anslått resesjon i Norge i år, men det kan skje, sier bankens sjeføkonom Kjersti Haugland. – Norge blir også påvirket av omverdenen. Når det går dårlig der ute, går det dårlig i Norge og. Det ville ikke ha vært overraskende hvis det blir resesjon i Norge, sier hun til NTB.

– Men vi kommer fra en periode med lav arbeidsledighet og høy temperatur. Det gjør at situasjonen er mindre dramatisk enn hvis vi i utgangspunktet hadde vært i en situasjon med høyere arbeidsledighet og dårlige tider, sier hun.

Nedkjøling

Haugland sier at det har ligget i kortene en stund at verdensøkonomien er i en nedkjølingsfase. Krig i Ukraina, sanksjoner mot Russland og etterdønninger av koronaen sørger for det. Samtidig skaper smitteveksten i Kina ny frykt.

IMF trekker fram at brems i økonomien i USA, EU og Kina på samme tid gjør at 2023 blir et vanskeligere økonomisk år enn 2022.

– De problemene har skapt høy inflasjon, noe som har fått sentralbankene til å heve renten veldig raskt og markert. Nettopp det svekker kjøpekraften. Det er en vanskelig situasjon, særlig for husholdningene, sier Haugland.

Overrasket over robuste økonomier

Hun sier at det nesten er overraskende at økonomiene ikke rammes hardere enn de gjør.

– Ting ser mindre dramatisk ut akkurat nå enn det gjorde for et lite halvår siden. Ja, en nedkjøling er på gang, og ja, det blir nok nedgang i økonomien, men kanskje ikke veldig dramatisk, sier hun.

Hun trekker fram finanspolitikken og støtteordninger som en viktig forklaring på at det ikke går enda verre.

– Men det bidrar også til at rentene stiger videre. Støtteordningene i vestlige land bidrar til å dempe støytten. Men de bidrar også til å holde inflasjonstrykket, sier hun. Det blir en vanskelig balansegang for verdens politikere å holde støtten på et nivå som hjelper folk flest, men som samtidig ikke overoppheter økonomien. Nettopp dette trakk også statsminister Jonas Gahr Støre (Ap) fram før jul.

Tror prisveksten avtar

Haugland sier at prisveksten kommer til å avta betydelig neste år. Det betyr ikke at prisene uten videre blir lavere, for prisveksten måles ut fra nivået for ett år siden. Med den skyhøye veksten som var i 2022, blir det ikke en like høy vekst fra nivået vi nå ligger på.

– Det er en fare for at prisveksten kommer ned, men stabiliserer seg på et høyere nivå enn det som er ønskelig. Sentralbankene er redde for at prisveksten ikke skal stabilisere seg på 2 prosent, men kanskje på 3 eller 4 prosent hvis de ikke strammer inn. Det er fordi temperaturen fortsatt er høy, sier Haugland. Støtteordninger bidrar til at prispresset vedvarer lenger. Samtidig er det flere andre underliggende faktorer, som det grønne skiftet og flytting av industri fra Asia til selskapers hjemland, som bidrar til å holde oppe prisveksten.

TIPS TIL DEG SOM AKKURAT HAR FÅTT EKSAMENSOPPGÅVA:

- Start med å lese oppgaveinstruksen godt.
- Hugs å føre opp kjeldene i svaret ditt dersom du bruker kjelder.
- Les gjennom det du har skrive, før du leverer.
- Bruk tida. Det er lurt å drikke og ete undervegs.

Lykke til!

TIPS TIL DEG SOM AKKURAT HAR FÅTT EKSAMENSOPPGAVEN:

- Start med å lese oppgaveinstruksen godt.
- Husk å føre opp kildene i svaret ditt hvis du bruker kilder.
- Les gjennom det du har skrevet, før du leverer.
- Bruk tiden. Det er lurt å drikke og spise underveis.

Lykke til!